

Dne 28. 11. 2016 schválila vláda Akční plán<sup>1</sup>, který rozpracovává do konkrétních opatření cíle Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020<sup>2</sup>. Strategický cíl 8.3. (zajistit dostupnost zdravotní péče v sociálně vyloučených lokalitách) obsahuje opatření 8.3.1.2., kterým se ukládá „zavést do praxe pozici asistentů podpory zdraví (APZ) zajišťující zdravotně kulturní mediaci v sociálně vyloučených lokalitách“.

### **Potřebnost APZ**

APZ asistuje klientům – jednotlivcům a rodinám žijícím v sociálně vyloučených lokalitách – v prevenci, přístupu ke zdraví a jeho celkovému zlepšování bez rozdílu etnického či kulturního původu. Dlouhodobým cílem je redukovat narůstající zdravotní nerovnosti ve zdraví v ČR

**V souvislosti s mapováním situace ohledně potřeby zajištění pozice APZ (asistent prevence zdraví apod.) vás žádáme o označení aktivit níže, kterými se již zabýváte.**

### **Komentář Hamzovy léčebny:**

Tato aktivita se týká poskytovaných sociálních služeb, ale Hamzovy léčebny (dále HL) se týká velmi okrajově, protože HL není poskytovatelem sociálních služeb podle zák. č. 108/2006Sb. Nicméně některé z aktivit, které se v rámci zmíněného Akčního plánu mají snahu prosadit do sociálně vyloučených lokalit, na které je tento Akční plán zaměřen, realizuje i HL ve svém zařízení, ale buď v rámci lékařských vyšetření, setkání s nutriční terapeutkou nebo zdravotně sociální činnosti. Nejedná se o plošnou osvětu, ale o osvětu v rámci edukace pro jednotlivé pacienty.

**Proto jsou zabarveny ty aktivity, které jsou HL praktikovány, ale znovu zdůrazňujeme, že jsou pro každého pacienta, který je potřebuje /tedy nejen pro ty z vyloučených lokalit/ a neděláme je na základě zákona o sociálních službách č.108/2006Sb.**

Rozšíření úkonů sociálních služeb, které je vymezeno vyhláškou 505/2006Sb., ve směru zprostředkování péče o zdraví, je velmi potřebné, zvláště právě ve vyloučených lokalitách, které Akční plán Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020 ošetřuje. Toto rozšíření služeb se ale zase netýká HL, týká se vyloučených lokalit a jedná se o rozšíření dvou služeb dle vyhl. 505/2006Sb. - terénní programy a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi /§30 a §34/. Zavedení pozice asistenta podpory zdraví pro zdravotně kulturní mediaci ve vyloučených lokalitách je úžasná myšlenka. Co by mělo být náplní práce? Docházet do rodin především s dětmi, doprovázet k lékařům, vysvětlovat to, co lékař říká řečí, které klient bude rozumět, pomáhat při zajištění odborné péče, v těhotenství, v péči o novorozence, dělat osvětu ohledně prevence a pod. Tyto činnosti částečně dělá v terénu domácí péče, což je služba zdravotní hrazená

<sup>1</sup> Schválen usnesením vlády č. 1067 ze dne 28. listopadu 2016.

<sup>2</sup> Schválena usnesením vlády č. 134 ze dne 17. února 2016.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>zdravotní pojišťovnou, ale tím, že je limitovaná právě zdrav. pojišťovnou, je to péče na chvíli a určitě nepokrývá tu preventivní část a osvětu, ani nedoprovází k lékařům a pod. Jinak činnosti v HL se zavedení asistenta prevence zdraví nijak nedotkne, pokud s HL nějaký asistent bude chtít spolupracovat, když budeme mít v léčebně v péči jeho klienty, určitě mu bude HL nápomocná. Pacienti Hamzovy léčebny, pokud jsou z vyloučených lokalit nebo jsou ohroženi sociálním vyloučením nebo chudobou, určitě mají zajištěnou péči ze strany zdravotně sociálních pracovníků HL, tak aby odcházeli z léčebny zajištěni tím, co systém umožňuje.</p> |
| <p><b>AKTIVITY NA PODPORU ZDRAVOTNÍ PREVENCE V ÚZEMÍ MAS SKCH, z.s.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>Osvěta o právech a povinnostech pojištěnce/pacienta, včetně nároku a potřebnosti preventivních prohlídek dle aktuálně platných předpisů (v současnosti: praktický lékař 1x za 2 roky, gynekolog 1x za rok a zubní lékař 1x za rok, atd.).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Osvěta o důležitosti využívání běžných screeningových programů, včetně jejich nárokovosti dle aktuálně platných předpisů (v současnosti se jedná o plnou úhradu mamografie od 45. roku /některé pojišťovny od 40. roku/ ženy, poté každé 2 roky; screening karcinomu děložního hrdla mezi 25. a 60. rokem života ženy; screening nádorů kolorekta a konečníku od 50. roku života, a pod.).</p>                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>Osvěta v oblasti dodržování léčebního režimu určeného lékařem/dietologem či jiným odborníkem (např. dodržování diety při diabetu, alergii na lepek a pod.)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>Osvěta v oblasti prevence užívání tabáku, alkoholu a drog včetně rané (sebe-) detekce závislostí.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p>Osvěta v oblasti získání asistence v případech dlouhodobé nemoci, postižení a potřeby starat se o seniory.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>Osvěta v oblastech prevence oblastí zdraví, které jsou lokálně vyhodnoceny jako relevantní jak zdravotníky, tak komunitou (např. prevence hlavních současných civilizačních chorob – diabetes, hypertenze, zhoubná onemocnění, ICHS, obezita, metabolický syndrom, bolesti zad, ale také orálního zdraví atd.).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Osvěta plánování rodičovství, rané detekce těhotenství a v oblasti reprodukčního a sexuálního zdraví (včetně prevence pohlavně přenosných infekcí).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Osvěta v oblasti zdravé výživy při kojení a výživy novorozenců.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Osvěta zdravé výživy a životního stylu předškolních a školních dětí.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>Osvěta zdravé výživy a životního stylu dospělých.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p>Osvěta zdravé výživy a životního stylu u seniorů.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p>Osvěta v oblasti prevence infekčních onemocnění, které se opakovaně vyskytují v SVL (TBC, žloutenka, chřipka, parazitární infekce jako pedikulóza, enterbióza, sarkaptóza, ad.).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Osvěta v oblasti poskytování první pomoci.                                                                                                                                                                                 |
| <b>B. Zprostředkování a interpretace informací v oblasti zdravotního systému a návazných služeb</b>                                                                                                                        |
| Asistence při registraci k lékaři primární péče a asistence při řešení odmítnutí registrace.                                                                                                                               |
| Interpretace a mediace při jednání se zdravotními pojišťovnami (práva a povinnosti pojištěnců/pacientů) nebo zprostředkování kontaktu s relevantní osobou za tímto účelem.                                                 |
| Asistence při obnově a vyřízení dokladů souvisejících se zdravím (doklad totožnosti, průkazka pojištěnce, žádost o invalidní důchod, žádost o příspěvek na péči, žádost o umístění do domů s pečovatelskou službou, atd.). |
| Asistence při zajištění odborníkem předepsaných kompenzačních pomůcek (pomoc při kontaktování příslušných osob a institucí).                                                                                               |
| Asistence při vyhledání a kontaktování center a léčeben pro duševně nemocné (včetně závislých).                                                                                                                            |
| Asistence při vyhledávání a kontaktování pracovišť a poraden určených k prevenci nemocí, podpory zdraví a zdravého životního stylu (např. poradny zdraví, poradny pro HIV/AIDS pozitivní pacienty, a pod.).                |
| Asistence při napojení na potřebné sociální a další služby.                                                                                                                                                                |
| Spolupráce s místní zdravotnickou záchrannou službou (ZZS) – mediace při komunikaci osob ze SVL a ZZS; podpora správného využívání (eliminace zneužívání) rychlé zdravotnické pomoci (RZP) a rychlé lékařské pomoci (RLP). |
| <b>C. Mediace při řešení zdravotních problémů a jejich prevence<sup>3</sup></b>                                                                                                                                            |
| Doprovod a mediace při preventivní prohlídce a návazných návštěvách u praktického lékaře (praktický lékař pro dospělé, resp. pro děti a dorost) a gynekologa.                                                              |
| Doprovod a mediace při preventivní prohlídce a návazných návštěvách u zubního lékaře.                                                                                                                                      |
| Vysvětlení potřebnosti a výhod plnění imunizačního programu na základě očkovacího kalendáře u dětí i dospělých.                                                                                                            |

<sup>3</sup> Mediace zahrnuje interpretaci pokynů a instrukcí zdravotníků prostřednictvím běžně používaného rámce uvažování (vč. jazykového vyjádření) v místním prostředí, čímž se zajišťuje jejich plné porozumění klienty. Zdravotníkům zase mediace pomáhá vysvětlovat přání, chování a reakce klientů/pacientů, které mohou u zdravotníků budit nepochopení. Mediace tak předchází konfliktům a nepochopením nebo přispívá k uspokojivému řešení konfliktů pro obě strany.

|                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vysvětlení potřebnosti a výhod plnění kalendáře pravidelných kontrol a screeningu v těhotenství.                                                                                                                                              |
| Asistence při přípravě odchodu do porodnice, v případě potřeby doprovod do porodnice.                                                                                                                                                         |
| Asistence při zajištění kvalitní postnatální péče spočívající v kontaktování relevantních odborníků (rehabilitace pro novorozence, atd.).                                                                                                     |
| Asistence při objednání ke specialistovi a mediace při návštěvě specialisty dle potřeby .                                                                                                                                                     |
| Asistence rodině/jednotlivci, který se připravuje na operaci (pomoc při zajištění kapacit pro základní chod domácnosti – včetně péče o děti).                                                                                                 |
| Přímá spolupráce s klientovými lékaři primární péče (PLD, PLDD, gynekolog, zubní lékař) a jeho týmem – spolupráci při zefektivnění docházky k preventivním a pravidelným vyšetřením klientů ze SVL.                                           |
| Asistence při propojení s dalšími zdravotnickými zařízeními a návaznými službami (potravinová a materiální pomoc, rehabilitace, logopedie, psychologická poradna, poradny zdraví, poradny AIDS, rodinný terapeut a pod.).                     |
| Vytvoření spolupráce se styčným pracovníkem obecního úřadu a místní MŠ, ZŠ, SŠ s cílem zlepšování prevence a zdraví lidí v obci (např. návrhy na preventivní programy pro školy, obecní dny zdraví, a pod.).                                  |
| Vytvoření spolupráce s institucemi, které se kontinuálně a dlouhodobě zabývají ochranou a podporou zdraví a prevencí nemocí (SZÚ, ZÚ, KHS) – spolupráce při hrozbách šíření infekčních chorob a při tvorbě osvětových/preventivních programů. |
| Asistence klientům při kontaktování příslušných institucí při kontaminaci parazity, hlodavci, plísněmi.                                                                                                                                       |